

Stav energetické účinnosti v ČR a podpora energetiky úsporných projektů

Ing. Hana Schvarczová

Vedoucí oddělení hospodaření s energií

XIV. setkání starostů a místostarostů Libereckého kraje

Hradec Králové, 23. února 2017

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Sekce energetiky
Odbor energetické účinnosti a úspor

Cíle energetické účinnosti

- ▶ klimaticko-energetický balíček 2020 z roku 2009 – pomocný nástroj k naplnění cílů 2020
 - ▶ snížení emisí x zvýšení podílu OZE x zvýšení energetické účinnosti
 - ▶ energetická účinnost (EE) – v rámci strategie „Evropa 2020“, jeden z cílů klimaticko-energetické politiky 20-20-20
 - ▶ součástí je stanovení národního cíle úspor energie za období 2014-2020
 - ▶ revize směrnice a nastavení cílů do roku 2030 (27%, **30%**, 40% ???)
- ➔ **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU o energetické účinnosti (EED) byla přijata dne 25. října 2012**
- ▶ Reakce na neplnění cíle, potřeba nové strategie

Podpora plnění cílů

- ➔ Směrnice 2010/31/EU (EPBD) – podpora dosahování cílů v oblasti strategie renovace budov
 - ▶ požadavky na energetickou náročnost budov – podpora obnovitelných zdrojů energie
 - ▶ výstavba budov s téměř nulovou spotřebou energie do roku 2020
- ➔ Směrnice 2012/27/EU (EED)
 - ▶ článek 5 – příkladná úloha budov veřejných subjektů
 - ▶ článek 7 – systémy povinného zvyšování energetické účinnosti
 - ▶ článek 8 – energetické audity a systémy hospodaření s energií
 - ▶ článek 18 – energetické služby

Implementace obsahu EED do českého prostředí

→ novela zákona č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií

- ▶ platnost od 1.7.2015 (změny v zákoně 103/2015 Sb.)

- ▶ novelty souvisejících vyhlášek

- 78/2013 o energetické účinnosti budov

- ▶ v přípravě novela vyhlášky

- 118/2013 o energetických specialistech

- ▶ novela je ve sbírce zákonů

- 480/2012 o energetickém auditu a energetickém posudku

- ▶ novela je ve sbírce zákonů

→ Národní akční plán energetické účinnosti – NAPEE

- ▶ schválené znění v květnu 2014, aktualizace – únor 2016 (další v roce 2017)

Plnění cíle NAPEE – alternativní schéma dle článku 7

- ➔ ČR se rozhodla jít cestou alternativního schématu – usnesení vlády ČR č. 923 ze dne 4. prosince 2013
- ➔ z politických opatření nabízených a popsanych směrnicí 2012/27/EU ČR využije:
 - ▶ **investiční dotace**
 - ▶ nástroje finančního inženýrství
 - ▶ systémy a nástroje financování a odbornou přípravu a vzdělávání včetně energetického poradenství
 - ▶ neinvestiční dotace (podpora využití metody EPC, zavádění energetického managementu, osvěta)
- ➔ v případě neplnění stanoveného cíle **bude zváženo využití dalších nástrojů** (kombinování dodatečných alternativních opatření)

Alokace prostředků v jednotlivých dotačních programech

Sektor	Alokace do 2020 – předpoklad [mld. Kč]	Predikce úspor dle NAPEE [PJ]	
		původně	aktuální odhady
Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK)	20,0	20,0	10,0 (?)
Operační program Životní prostředí (OPŽP)	24,6	5,0	5,0
Integrovaný regionální operační program (IROP)	16,9	3,5	3,5
Nová zelená úsporám	27,0 (20,0)	14,4	10,7 (?)
Operační program Praha – pól růstu	1,0	0,01	0,01
Program EFEKT	0,5 (0,8)	0,14	0,3
Součet	90,3	43,1	29,5 (?)

Přehled plnění a predikce plnění na období 2017 – 2020

Opatření	Predikce úspor 2014-2016 dle NAPEE 2016 (TJ)	Plnění cíle NAPEE 2014-2016 k 31.10.2016 (TJ)	Rozdíl mezi cílem NAPEE a reálným plněním za období 2014-2016 (TJ)	Predikce budoucích úspor ze schválených projektů k 31.10.2016 (TJ)	Predikce úspor 2017-2020 NAPEE 2016 (TJ)
Regenerace panelových domů - Program PANEL resp. NOVÝ PANEL (MMR)	79	86,7	7,7	-	100
Nová Zelená úsporám 2013 (MŽP)	376	376,4	0,4	ukončen	0
Nová Zelená úsporám 2014 – 2020 (MŽP)	3387	2152	-1235	-	11037
Program JESSICA (MMR)	73	73,9	0,9	ukončen	2
Integrovaný regionální operační program 2014 - 2020(MMR)	442	0	-442	18,9	3128
Společný program pro výměnu kotlů/ Kotlíkové dotace (OPŽP SC 2.1) (MŽP)	354	162	-192	704	0
Operační program Životní prostředí 2007 – 2013 (MŽP)	1385	948,8	-436,2	ukončen	0
Operační program Životní prostředí 2014 – 2020 (MŽP)	1161	0	-1161	211,9	3823
Státní programy na podporu úspor energie a využití OZE (EFEKT) – investiční dotace (MPO)	35,0	17,5	-17,5	-	105
OP Praha Pól růstu - část budovy (hl. m. Praha)	0	0	0	0	10
Operační program podnikání a inovace 2007 - 2013 (MPO)	2531	2099	-432,0	ukončen	0
Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014 -2020 (MPO)	1000	0	-1000	912,5	19000
Celkem	10 823	5916	-4 907	1 847	37 205

Povinné zvyšování energetické účinnosti (článek 7)

- ➔ **predikce plnění cíle úspor dle čl. 7 Směrnice pro tato období**
 - ▶ 2014-2016 ve výši 10,82 PJ
 - ▶ 2017-2020 ve výši 51,78 PJ
- ➔ **predikci lze plnit za předpokladu plného čerpání operačních programů a celkového zapojení dodatečných politických opatření**
- ➔ **ze sběru dat nyní je zřejmé, že v období 2014 - 2016:**
 - ▶ očekávané splnění cíle úspor na < 50 %
 - ▶ deficit v celkovém plnění cíle úspor na úrovni ~ 5,8 PJ

PŘI POKRAČOVÁNÍ STÁVAJÍCÍHO TRENDU ČERPÁNÍ A BEZ OKAMŽITÉHO PŘIJETÍ NÁPRAVNÝCH OPATŘENÍ NEBUDE CÍL 2020 POVINNÉHO ZVYŠOVÁNÍ ENERGETICKÉ ÚČINNOSTI NAPLNĚN

Operační program Životní prostředí (PO5, SC 5.1)

- ➔ poskytování dotací na zateplení objektů – veřejný sektor
 - ▶ nestačí zateplit budovy bez dalších opatření
 - ▶ nutná je následná péče o správně provozovanou budovu
- ➔ nutná podmínka – provádění energetického managementu
 - ▶ ve zpracovaném energetickém posudku (povinná součást žádosti o dotaci dle pravidel pro žadatele) musí být definována vyregulování otopné soustavy a **povinnost zavedení energetického managementu**
 - ▶ žadatel u projektu musí zajistit **následné provádění energetického managementu**

Státní program na podporu úspor energie – EFEKT

- ➔ nový program je vyhlášen na **pětileté období 2017 – 2021**
- ➔ rozpočet **na celé programové období ve výši 750 mil. Kč**
- ➔ k jednotlivým aktivitám jsou zveřejňovány výzvy k podávání žádostí o dotaci – **elektronické zpracování žádostí** o podporu od 1. do 28. února 2017
- ➔ program obsahuje dva podprogramy:
 - ▶ P1 – podpora investičních projektů (4 aktivity/oblasti podpory)
 - ▶ P2 – podpora neinvestičních projektů (9 aktivit/oblastí podpory)

Opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení

- ➔ maximální výše dotace 2 mil. Kč
- ➔ maximálně 50 % způsobilých výdajů
- ➔ termín pro podávání žádostí pro rok 2017 bude 28. února 2017
 - ▶ v dalších letech bude snaha o posouvání tohoto termínu na přelom roku
- ➔ podpora pro **osvětlovací tělesa a řídicí systémy** veřejného osvětlení v obcích
- ➔ realizací investic musí být dosažena **úspora energie minimálně 35 %** průměrné celkové spotřeby energie za poslední tři roky
- ➔ **výběrovým kritériem je zejména hodnota nebo procento uspořené energie, přiměřená doba návratnosti vložených finančních prostředků a předpokládaný veřejný prospěch**

Strategie snižování energetické náročnosti

➔ podpora efektivního dosahování úspor energie

- ▶ nemělo by jít o dosahování úspor „za každou cenu“
- ▶ nutné trvat na nákladově efektivním poskytování dotačních prostředků
- ▶ investiční dotace podmiňovat důsledným dodržováním udržitelnosti projektů

➔ možnost změny názoru na úspory energie

- ▶ **úspory energie nejsou příkazem Evropské unie k vynaložení dotačních prostředků na „zateplení budov“, ale znamenají příležitost efektivně využít dotace na různá opatření, která přinesou v budoucnu snížení provozních nákladů na provoz budov**

Změna motivace pro energeticky úsporné projekty

- ➔ **velký objem investičních dotací** – zejména ve „východních zemích“
- ➔ **špatný příklad**, pokud je **dotace hlavní motivací pro energeticky úsporný projekt**
 - ▶ každá investiční dotace pokrývá trh
 - ▶ motivace realizovat úsporný projekt přímo souvisí s dostupností informací o **komplexních řešeních a jejich přínosech**
 - ▶ příležitost **pro zákazníka**, aby si vybral řešení, které mu přinese **příjemnou míru výnosů**
 - ➔ pro podnikatele – přijatelná doba návratnosti projektu není delší než 5-6 let
 - ➔ pro veřejný a residenční sektor – přijatelná doba návratnosti projektu není delší než 10-25 let
 - ▶ možnost zavedení **nového typu energetické služby** (včetně **příkladů dobré praxe**)

Neinvestiční dotační podpora z programu EFEKT (1)

→ formy neinvestiční podpory úspor energie

▶ kurzy, semináře v oblasti úspor energie

→ podnikatelé, spolky atd.

▶ publikace, příručky a informační materiály v oblasti úspor energie

→ podnikatelé, spolky atd.

▶ zpracování územní energetické koncepce (zprávy o ÚEK)

→ kraje, statutární města

▶ příprava realizace kvalitních úsporných projektů se zásadami dobré praxe

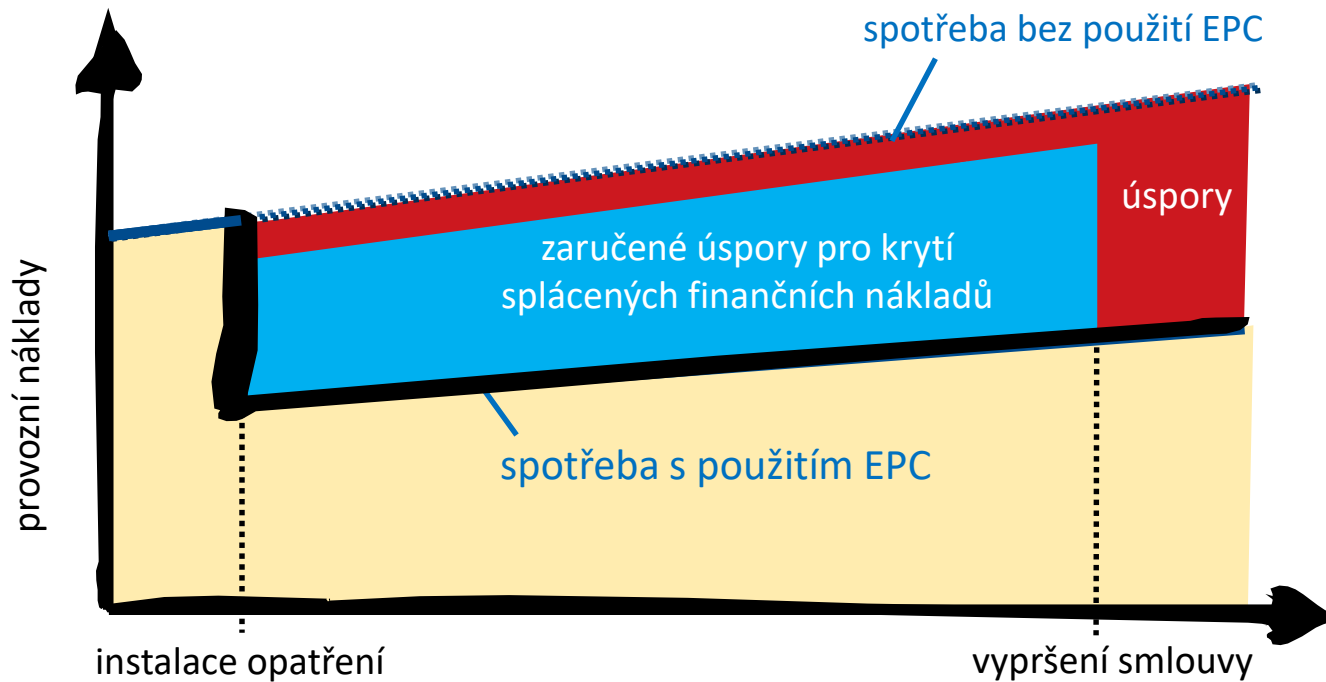
→ vlastníci domů k bydlení, objektů ve veřejném sektoru a objektů k podnikání

Neinvestiční dotační podpora z programu EFEKT (2)

- ➔ podpora zavedení systému hospodaření s energií
 - ▶ **zavedení systému hospodaření s energií v podobě energetického managementu**
 - ➔ kraje, města a městské části s počtem nad 10 tisíc obyvatel, podnikatelské subjekty

- ➔ podpora přípravy a aplikace EPC projektů
 - ▶ **energeticky úsporná opatření v budovách řešená metodou EPC**
 - ➔ veřejný sektor a státní sektor (investiční opatření s návratností delší než 10 let)
 - ▶ **posouzení vhodnosti energeticky úsporných EPC projektů**
 - ➔ veřejný sektor a státní sektor

Podstata EPC projektů (Energy Performance Contracting)

Trocha historie EPC projektů ...

- ➔ od roku 2000 vznikalo **každý rok v průměru více než 10 projektů EPC** zejména ve veřejném sektoru
- ➔ postupně se objevily projekty ve státních příspěvkových organizacích (nemocnice, léčebny, divadla, vysoké školy apod.)
- ➔ **založení Asociace poskytovatelů energetických služeb** v roce 2010 na podporu kvality energetických služeb
- ➔ po novele zákona o veřejných zakázkách v roce 2005 – možnost **využití jednacího řízení s uveřejněním**

Podpora EPC ze strany státu za minulé roky ...

- ➔ **zpracování standardních dokumentů** (poprvé v roce 2012, aktualizováno v roce 2014 a bude opět) – uveřejnění na webu MPO
 - ▶ **vzorová smlouva** (poskytování energetických služeb se zaručeným výsledkem)
 - ▶ **metodika aplikace projektů EPC** ve veřejném sektoru
 - ▶ popis **procesu přípravy a organizace veřejné zakázky** na projekt EPC
 - ▶ **etický kodex** pro projekty EPC
- odkaz: <http://www.mpo.cz/dokument105425.html>
- ➔ **dotační podpora z programu EFEKT** – na přípravu EPC projektu v podobě zpracování analýzy vhodnosti EPC (od roku 2012 doposud)

Aktuální podpora EPC ze strany státu ...

- ➔ **náležitosti smlouvy** na poskytování energetických služeb se zaručeným výsledkem **do novely zákona č. 406/2000** o hospodaření energií (§10e)
- ➔ **návrh certifikace firem energetických služeb** a zavedení seznamu firem energetických služeb dle §10f zákona 406/2000 o hospodaření energií
- ➔ **seznam poskytovatelů** energetických služeb na stránkách MPO (§10c)
odkaz: <http://www.mpo.cz/dokument170967.html>
- ➔ návrh **rozšíření podpory EPC** z programu EFEKT
- ➔ příprava **pilotních projektů EPC v objektech státní správy**

Nový typ poskytování energetických služeb (1)

- ➔ podnikatelská příležitost – nový typ poskytování energetických služeb
 - ▶ poskytnout zákazníkovi **komplexní řešení energeticky úsporných řešení** (v podobě studie proveditelnosti, respektive energetického posouzení)
 - ▶ poskytovatel energetických služeb v návaznosti na nabídku zpracování „studie proveditelnosti“ v podobě energetického posouzení může dále nabídnout realizaci navržených opatření, financování a také následný monitoring (může dokonce navrhnout převzetí dodávek energie)
 - ▶ je možná **malá dotace na zpracování „studie proveditelnosti“** (program EFEKT)

Nový typ poskytování energetických služeb (2)

➔ mnoho projektů je realizováno bez podpory investičních dotací

- ▶ **evidenční program kvality navržených řešení úsporného projektu** bez podpory investiční dotace
- ▶ hlavní charakteristika programu **vysoká kvalita návrhu řešení a instalace energeticky úsporných opatření**

**Úspory energie
s rozumem**

Možnosti pro zvyšování objemu úspory energie

- ➔ možnosti optimalizace **využití finančních nástrojů a využívání metody EPC** ve vztahu k maximalizaci úspor energie
- ➔ možnosti **zavádění systémů hospodaření s energií v podobě energetického managementu** v souladu s normou ISO 50001
- ➔ hledání možností **dodatečných úsporných opatření**, zvláště těch která nebudou realizována s dotací
- ➔ možnosti nových **konceptů dobrovolných systémů energeticky úsporných opatření** (aby byly nákladově i administrativně efektivní)

Možnosti využívání inovativních přístupů

→ příprava využívání finančních nástrojů

- ▶ rozpracovanost na MŽP (uplatnění v PO5 OPŽP) a MPO (OPPIK)
- ▶ zapojení MPO do přípravy dalších kroků (kooperace s MF, MMR, MŽP)
- ▶ zvážení přípravy a založení revolvingového fondu pro úspory energie

→ důraz na aplikaci všech druhů energetických služeb se zárukou

- ▶ výhodou je velká zkušenost na trhu energetických služeb – nutná podpora a příklad státu
- ▶ lze uplatnit i bez nutnosti profinancování potřebné investice => příprava programu

→ identifikace dalších nástrojů pro úspory energie

- ▶ zvážení širšího zapojení „měkkých“ neinvestičních nástrojů
- ▶ komunikace s privátním sektorem a hledání dalších modelů pro vykazování úspor

Děkuji za pozornost

Hana Schvarczová

schvarczova@mpo.cz

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Sekce energetiky
Odbor energetické účinnosti a úspor

